



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

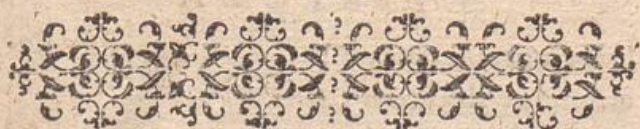
**Friderici Forneri Theologiæ Doctoris Canonici Ecclesiæ  
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia  
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitu Iucundissimis,  
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

**Förner, Friedrich**

**Ingolstadii, 1603**

Avthoris Epistola Parænetica, ad amicum, dehortantem ab huius opusculi  
editione.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-45433**



AUTHORIS EPI-  
STOLA PARÆNETICA,  
ad amicum, dehortantem ab  
huius opusculi edi-  
tione.

**M**eticulosè nimis, ac præter mo-  
dum omnem subuereris, mi N.  
N. amice singularis, ne Atlas e-  
go cœlum, ac rem præstatu im-  
possibilem suscepisse, atq; adeò ceu noua-  
cula in cotem, temeritatis ignominiam in-  
currisse dicar, quod in vulgare Germano-  
rum vitium, & in ipso quodammodo na-  
turam Teutonum degenerantem Temu-  
lentiam, calamum stringere sum ausus. O-  
rede in pleno meï prædicas ingenij præ-  
stantiam, & eruditionis magnitudinem ex-  
tollis; quæ utraque, quàm in me vilia sint,  
quàm exilia, sum equidem conscius ego-  
met mihi. inde suades vt dimissa Temu-  
lentia, quæ iam non modò parui fiat ab o-  
mnibus, immò & in honorem sic palàm a-  
bierit, vt amicitiaæ symbolum ebria indu-  
bita-

*Perioche  
literarum  
ad autho-  
rem.*

†† 2

bita-

## EPISTOLA

bitatò præstent symposia, meos aliò fle-  
 ctam, luculentiori utilitate labores; cauam  
 feri Arabiam, oleum perdi atq; operam, ab  
 eo, qui tentet Ebrietatis vsum Germanis  
 tollere; hortaris, vt aliis meis lucubratiun-  
 culis, quas ex parte perspectas habes, vt om-  
 nia mea tecum confero fideli manu, si-  
 quidem τὰ τῶν φίλων κοινὰ, extremum poti-  
 us fastigium imponam, easq; priuatis ex-  
 empras tenebris, in solem quod aiunt, ac  
 puluerem prodire sinam. Et hoc vnicum  
 tuum ac solum est, quo meum, ceu ariete  
 quodam validissimo, pulsas & quatis pro-  
 positum: Nos, inquis, Medici, lethalibus  
 ac desperatis morbis, pharmaca non am-  
 plius adhibemus, haud quidquam profu-  
 tura, vi mali extra organum, & modum o-  
 mnem grassante. quin ergo tu hanc patriæ  
 communis ægritudinem missam facis, que  
 sic altè omnium animis est impressa, &  
 quasi medullitus infixæ, vt ne Galenus qui-  
 dem, & Hippocrates, Archiatri præcullen-  
 tissimi, contentis extremè omnibus artis  
 medicæ neruis, vel aliquod eius symptoma  
 tollere possint. Claudis demùm hortato-  
 riam tuam epistolam, acri commonitione  
 obiicis morosos liuidosque Catones, quo-  
 rum

PARAENETICA.

rum hic me calūniis exponam: suo meum  
priuatum iri laborem fructu, ex tripode  
vaticinatis: Vehementius deniq; vrges, vt  
meum ab hac materia Stylum abducas, &  
ad alia capessenda inducas; atq; sic me O-  
uidij verbis quodammodo compellas;

*Quid facis Oenone? quid arenæ semina mandas?*

*Non profecturis littora bubus aras.*

Qua ex re, primùm animi tui, ad tuen-  
dum dignitatē meam propensissimi, con-  
iecturam facio, eamq; cuius isthic præcla-  
rum specimen edis, beneuolentiam, mi-  
rum in modum & probo, & exosculor; ni  
forfan amore mei nimio lapsus, quæ ex in-  
geniolo meo profecta sunt, pluris estiman-  
da ducas, quàm ipsa per se, acri literato-  
rum virorum examine, velut auraria in li-  
bra, suis pensitata ponderataq; momentis  
iudicari petant: nec enim è Iouis me cere-  
bro prodiisse, vnquam iactito, nec Arabi-  
cos odores in publicum sparsisse, videri  
cupio, nec tandem cornicum oculos con-  
figere, & aliorū quodammodo eruditionem  
quaquauerfus obliterare, mens est. absint  
hæc à me, absint tam procul, vt adsint nun-  
quam. Nec verò tam desperata est Ebrie-  
tatis consuetudo, quin omne frustra in e-

*Authoris  
respon-  
sum.*

*Ebrietas  
Germano-  
rum nom*

†† 3 radi-

## E P I S T O L A

*est planè  
immedica-  
bi n, ut  
quidam  
faisò au-  
sumant.*

radicando remedium perexpendatur; nec  
tàm omnium animis profundè est huius  
mali virus immersum, quin adhuc pleriq;  
ab eo seruari possint incolumes, altera si te  
sententia priorem occupauit, ne nimium  
peruicax eius esse velis propugnator, vt ab  
eate dimoueri haud sinas, rationum licet  
vi adactus. & ego complures, tùm vidi,  
tùm familiariter noui, qui cum à teneris  
planè vnguiculis Temulentiaë Castra secu-  
ti essent, vbi virilem ætatem attigère, quæ  
vt corporis viribus, ita terendo vino sentiri  
solet vegetior, suauis iugo sobrietatis colla  
subdidère, nec ad præsepia demùm pristi-  
na vnquã retrocessere. quare nec illos au-  
diam, quorum iugis demuraturatio. Ger-  
manum ebrium si sobrium velis reddere,

*Infelix operam perdas, vt si quis a sellum*

*In campum doceat parentem currere franco.*

Fateor; est ea res ardua, est operosa, est  
summæ molis: haud tamen erit, velsaltem  
apud nōnullos, licet paucos numero, infru-  
ctuosa. Ergo tuum hic non vrget argumen-  
tum; non euertit, quod extruere paro; non  
demolitur, quem pro me stare sentio, ahe-  
neum murum veritatis. Exemplum sequor  
Sanctorum Patrum omnium ferè, ac Basi-  
lij

## PARAENETICA.

lij praesertim, Ambrosij, Hieronymi, Chry-  
sostomiq; Et Augustini demum, qui de su-  
is Afris idem conqueritur, quod tu de no-  
stris mihi obtendis Germanis; qui utinam  
& ipsi, hoc tandem aliquando morderent  
frænum durissimum, hanc miseram serui-  
tutem Ebrietatis.

Quid ergo molior? quis mihi sensus? il-  
lud vnicè spectavi, vt quantuluscunq; sim,  
omnes pro virili conatus afferrem, ad resti-  
tuendam auito splendori patriâ nostram,  
aliis nationibus tantò superiorem, quan-  
tò prisca Teutones olim, aliis populis, etiam  
bellicosissimis, armorum gloria, militariq;  
fortitudine clariores habebantur. haud e-  
quidem ignoro Sarmatas, Polonos, Geras,  
Hungaros Sclauones atq; alios item popu-  
los, eodem Ebrietatis vicio grauius labora-  
re, nostratibus Germanis, atqui verò, Bar-  
baros barbaram vitam ducere, quid nos  
angit? suo sinamus alios modo viuere; no-  
stra nobis, & communis patria, cuius amo-  
re naturali omnes trahimur, cordi sit; eius  
unicè spectanda curandaq; libertas, ab hoc  
pestifero, virtutum omnium, atq; omnis  
planè boni, exterminio.

Atque vt meum facilius approbes labo-  
rem,

†† 4

rem,

*Author  
quid huius  
opusculi  
scriptione  
intendat?*

*Aliena-  
tiones E-  
brietate  
magis in-  
fames, ipsa  
Germania  
nostra.*

## EPISTOLA

rem, vt quantum fit malum Temulentia, contra quod omni telorum genere, atq; adeò velis remisq; bonis omnibus depugnandum intelligas, en hic tibi, quæ toto libro primo latè diducta, & singula suis adducta locis inuenies, vnico, quasi per transfennam, obturu repræsentò.

Cum homo corpore constet atq; animo nihil prius aut charius habere, nihil vehementius ac feruentius, rationis ductu ac lumine, potest diligere, quàm seipsum, fit inde, vt corporis animiq; incolumitatem accuratissimè seruet, custodiat, atq; tueatur, & ea cum primis appetat, quæ Græci τὰ πρῶτα φύσεως, Latini *Prima natura*, seu *Primigenia* vocant; in quibus numerantur valetudo, sensus integri, & omnium partium conseruatio, quibus non pauci summum hominis bonum metiuntur. Hæc igitur, corporis atq; animi sarta testa incolūitas, cū bonorū sit maxima, & quedā quasi summa (vbi excipio cœlestia solū, ac diuina) id vitium eo grauius, eò detestabilius censendū, quò plura hominis emolumēta, illinc pendētia, p̄sternit, atqui cuncta, mecū fatebere, vna cum comūni bono, Ebrietate cōcutiunt, labefactantur, pereunt, intercidunt, Vbi primū supersedebò recensere, quorū

## PARAENETICA.

urbes, quot amplissima Regna, quot exercit<sup>o</sup> robustissimi, Ebrietatis excidio profli-  
gati; quàm eadē Resp. omnibus, evidenti  
experimento fuerit exitiosa: sic enim Syra-  
cusæ in manū Marcelli, ditionemq; Roma-  
norū peruenerunt: Sic Massageræ à Persis  
p<sup>r</sup>itri, vinoq; merfi capiuntur cædunturq;.

*Boni com-  
muni e-  
uersio ex  
Temulen-  
tia,*

Corporis nocumenta, quæ ex Ebrietate  
fluunt, quid memoro? tu qui eius medendi  
roborandiq; artem p<sup>r</sup>steris, & sanitatem  
igne ferroq; consectaris poti<sup>o</sup>, quàm quid-  
uis aliud, lustrato mihi, ex vino immodico  
vertigines capitis, tecta mobilia, gradū er-  
rabundū lubricos pedes: nam ut ait scitissi-  
mè Plautus. *Luctator dolosus est vinū, pedes cap-  
tat primū; añ non apertis oculis vides, quàm*  
multi, quàm crudeles morbi atq; egritudi-  
nes, à vini progignantur intemperantia?  
tàm liquida, tàm clara, tàm certa, nū tu, vel  
alius, ignoret? hinc vlcera oculorū, neruo-  
rū resolutio, tremulæ manus, caufones atq;  
febres ignitæ, pedes inflati, tuberosi, ac po-  
dagrici, conuulsiones, Elephantiasis, Pleu-  
ritides, aliaq; innumera morborū genera  
proueniunt, vt varij repentinæ mortis, ac  
horrendi casus, quædam quasi noxarum  
paradigmata illustrissima fileantur. atque

*Damna  
corporum,  
& innu-  
meri mor-  
bi ex Ebrī-  
etate,*



## EPISTOLA

adeò, is quàm verè dixit, qui dixit. *Ebrietatem pœna premit comes*: nam sanè plus aloës, quàm mellis habet. adde, quod non minoris in se turpitudinis, *vinofatent ora nimio, & inficitur anhelitus graueolentissima quadam & intolerabili mephiti*, vt verè quidam è sanctis Patribus.

Reduc age calculum ad artis tuæ principia, vt si aliùde nolis, vel hinc saltè colligas, quàm noxia corporibus, ac pestifera sit res nimium vinum. vbi quispiam ægrotat, atq; tua reualefcere cupit opera, statim ei vini potu interdicas, tanquam id fomentum incentiuumq; morbi sit, si tale vinum, vel modicè sorbillatum, quid exuberantibus poculis infusum?

*Bonorum  
abliguratio  
ex Ebrietate,*

Adhæc rei suæ consultum vult pessimè homo Ebriosus, dum vina preciosa indubitato patrimonij dispendio explorat vndique, & conquirat; dum vinum pluris, quàm aurum facit, idq; in vitro flauescens, iucundius, quàm solem hunc intuetur. Videmus passim innumeros, nec enim in re vulgatissima exemplis opus est, ad inopiam egestatemq; redactos extremam penitus, & ad restim quasi, Ebrietate sumptuosa deuenisse. sic vinum sepè causa est, vt opima patrimonio-

PARAENETICA.

trimonia, & opes amplissimæ, quin & Pelopis Tantalique aliquando talenta, niuis instar ad ignem colliquefcent, decoctaque, per iugulum perditissimè traiciantur.

Quanta autem labes infamiæ, quantum de honestamento ingenuæ indoli aspergatur, quantum hoc vitio dedecoris contineatur, quis nescit? certè apud Italos foedissimum est opprobrium, Temulentia. Hispani, ne in testem quidem adhiberi patiuntur, qui vel semel ebrius extiterit. Achilles Homericus, non probrum vllum contumeliosius inuenit, quo, proscinderet illum Regem Regum Agamemnonem, quàm ut οἶνοβαγῆς, hoc est Ebrius, ac vino pressus, appellaretur.

*Infamia  
Ebrietatis  
apud exte-  
ras natio-  
nes.*

Adde. quot rixas? quot cædes? quot facinora pœnitenda patrârunt homines vino inflammati, & Bacchi thyrsu percussi? Nam vinum ut libris Esdræ testatum, *seducit mentem; & vinolenti sumunt gladios; qui cum è vino surrexerint, non meminerunt quæ gesserunt.* Ille Alexander, alioquin & re & nomine Magnus, ni suas laudes, Ebrietatis velut fuligine contemerasset, nonne Clytum sibi charissimum, inter epulas transfodit? nonne amicos complures temulentus interfe-

*Rixæ ac  
cædes è Te-  
mulentia.*

*3. Esdræ. 3.*

## EPISTOLA

terfecit? Ni Cambyſis ebrii Regis, atrox & crudele facinus tibi perſpectum foret, & illud hic vnà cum Antonii, non ob minorem bibacitatem, infamis viri ſauitia, recenſere poſſem. quo ex capite Dionyſius, q̄ vulgò Bacchus, quem Ethnici Scriptores vini repertorem perhibent, cornutus figuratur, non tam, quòd boues cornigeros iugo copulauerit, vt Diodori Siculi fert ſententia, quàm, quòd Vini feruore temulentii, ad temeritatem omnem procliuiter erigantur, fiantq; impetuoſi, & quaſi cornueta: tunc enim Horatio teſte, *Vel pauper cornua ſumit*: tùm ſuæ manſuetulus humilitatis oblitus, erigitur in tumorem: tùm ſuæ ſanctulus immemor pietatis, ad futiles nœnias, ad impudentiſſimas quaſque deuoluitur ſcurrilitates. Etenim vinum immodicum eandem vim habet, quam bilis atra, variã ſcilicet & multiformem: de qua re, nobile eſt Problema, celiſſimi Philoſophorum principis Ariſtotelis. Quare Anachariſis ille, qui apud vecordes Scythas ſapiens natus perhibetur, memoriæ prodidit, *Vitem tres vuas ferre; Primam Voluptatis; alteram Ebrietatis; tertiam deniq; contumeliarum.*

Æſopus

*Bacchus  
cur corni-  
ger ſinga-  
tur.*

*Ferocitas  
& Temu-  
lentia*

## PARAENETICA.

Æsopus fabulator lepidissimus, consimile quiddā dixisse legitur. Celebre est illud sapientis viri, siue is Æsopus siue Anacharsis siue alius quispiam fuerit, dictū supra mensam. *Primus*, inquit, *Crater*, ad sitim pertinet; *secundus* ad hilaritatē; *tertius* ad voluptatē; *quartus* ad insaniam. Quod si quartum poculum potores reddit insanos, quid quater quaterna? quid quater dena efficiunt? nōne supra omnem furorem, supra omnem insaniam, reddent insanissimos? atqui constat, meribibulos, quantò plus euacuauerint vini, tantò sitire ardentius; & ex bibendi consuetudine augeri auiditatem; vt non iniuria hoc genus hominum, ad perdenda vina editum, institutum atq; imbutum esse, valeat iudicari. atque hoc prius filum isthic abrumpo, tædium tibi ne afferam horrida epistolæ prolixitate.

Nunc ad animum ac mentem hominis, cogitationes tuas iterum refer o amice, & videbis, quantum illi quoque potiori hominis parti, Ebrietate noceatur. Vitæ ars prudentia est, atq; ea inter animi bona sic elucet vt reliquis Hesperus ex astris. Ebrietate verò Ebriosi mentem concuti,  
inge-

*Animi  
nocumen-  
ta ex Ebr-  
ietate flu-  
entia.*

## EPISTOLA

*Prudentiæ  
extermini-  
um apud  
Ebriosos.*

ingenium obnubilari, sensus omnes euadere lapsabundos, & hominem exire ex hominis potestate, est necessum. Vbi tunc prudentiæ locus? nauclerus est mentis, vbi clauum rationis moderatur? Auriga est animi, vbi effrenes atq; indomitas cupiditates, imperio regit atq; coërcet? gliscente sic dementia, hominis formam ac nomen amittit homo, nihilq; ferè differt à brutis animantibus. Demum sic viribus inualefcente omni temeritate, fit quod tibiis Plinius ominat' apertissimis. *Tunc auidi, inquit matronam licentur oculi, tunc animi secreta proferruntur: alij mortifera loquuntur, reditura q; per iugulum voces non continent, quàm plurimis hoc infelici casu interemptis. pauca interierit, atq; ulterius infit. Hinc pallor & genæ pendulæ, oculorum vlcera, tremulæ manus effundentes plena vasa, & quæ sit pœna præsens, furiales somni, & inquietas nocturna, præmiumq; summum Ebrietatis libido portentosa, ac iucundum nefas: postera die ex ore halitus fetidi, ac fere omnium rerum obliuio, morsq; memoriæ. hæc Pliniana in temulentos est censura: hoc flagellum; hæc Methemastyx; annon æquilissimi Iuris?*

*Flagitiorum omnium copiosa seges ebriosis.*

Porro blasphemias, quarum fons & scaturigo Temulentia, quid memorem? quid flagi-

## PARAENETICA.

flagitiorum farragines, quorum pestilentissima seminatrix Ebrietas? quid lolia cupiditatum infelicissima, quorum funestissima plantatrix, ac foetrix Ebrietas? quid virtutum præclarissimarum ruinam, quarum potentissima pariter, & perniciosissima exterminatrix Ebrietas? quid diuinæ amissionem gratiæ, cœlestiumq; donorum iacturam, cuius præsentissima conciliatrix Ebrietas? quid æternum vœ? quid horrendas pœnas, quid perpetuos gehennæ ignes, quos Ebriosus comminatur Deus, tam sepe in scripturis sacris, quorum omnium execrabilis adductrix, Ebrietas? Intende paulisper animum, disquirendo vberissimam hanc malorum Panegyrim & tunc demùm si rectè sentio, comperies an abs me cum ratione, bellum huic truculentæ belluæ sit indictum. non certè hic texui araneorum telas. ipsam veritati subsidio, in testem adduco experientiam.

*Æterni  
cruciatus  
à Deo ebri-  
is meriti.*

Quæ cum ita sint, mirum non est, olim tanto in probro Ebrietatem iacuisse. Lycurgi legibus, quàm optimè instituti Spartani, cum à Temulentia, perinde ac reig-nominiosissima, iuventutem abducere, atque abstertere conarentur, festos ac solen-

nes

*Veteribus  
exosa Ebri-  
etas.*

## EPISTOLA

nes agitantés conuentus, atq; symbola, largiori mero ingurgitata, produci iubebant mancipia vernaculosq; , ad iuuenum confessus, vt illi spectantes ebriorum *Perfolas* atq; hiberas nugas, infullos inconcinnosq; mores, ineptas furibundasq; gesticulationes, *Ebrietatem*, vt rem multò fēdiffimam ac deformissimam, perhorrescerent. *Plato*, *Aristoteles* & *Medicorum tuorum* ille *κορυφαῖος*, *Galenus* inquam, affatim dilaudant, veterē *Carthaginensium* legem, quā dum in hostem ibant, & castrensibus rebus incumbēbant, vinum haud vllus gustare sinebatur; quin omnes toto militiæ tempore, *lympha* contenti *aquatica*, viuebant. *Cæsar* author est, *Sueuos Germaniæ* populos, vinum ad se omninò importari olim, haud permisisse, quod eius potu subneruari corpora, & ad perferendos labores immollescere hominum vires, prudenter existimarent. *Chæremon Stoicus* narrat, *priscos Ægypti sacerdotes*, carnibus & vino semper abstinuisse, ab eo tempore, quo cœpissent diuino cultui vacare, vt sensus experirentur potus tenuitate vegetiores. *Philo*, *Eusebius*, & *Hieronymus* prodiderunt, *Esæos Iudæorum* sectam, abstemios

## PARAENETICA.

mios frugalissimè vixisse, & quotidianum  
Ieiunium vertisse quadamtenus in natu-  
ram Apud Romanos, ac toto item La-  
tio, Fœminas vino integram vitam absti-  
nuisse, historiarum monumenta conte-  
stantur. quòd si vlla inuenta esset Vinum  
bibens, morte mulctabatur. qua è consue-  
tudine consecutum, quòd Egnatius Me-  
tellus vxorem suam, quia vinum è dolij e-  
pistomio suxisset, fuste immaniter pulsa-  
tam, trucidauit, ac cædis reatu insuper à  
Romulo fuit absolutus. Et matronam  
quandam Alexander ab Alexandro refert,  
quæ cum loculos, in quibus reconditæ vi-  
sebantur clauēs cellæ vinariæ, alteri è do-  
mesticis resignasset, ob hausti vini suspici-  
onem, à suis inedia mori coactam. Insu-  
per Cneius Domitius Iudex, aliam dote  
mulctauit fœminam, quòd viro insciente,  
vinum gustasset. Ob hoc propinqui, si-  
cut asserit Marcus Cato, & repetit in Apo-  
logetico Tertullianus, osculum fœminis  
dabant, vt odoratu indicarent, an vinum  
olerent. quæ omnia, quid aliud spirant,  
præterquam Vatinianum odium Ebrie-  
tatis?

Hæc si te non mouent, ipsum audi Ie-

†††

HOVA

*Ebriose  
fœminæ à  
Romanis  
punite.*



## EPISTOLA

*Sacerdos  
rum veteris  
Testamenti  
sobrietas.  
Leuit. 10.*
 HOVA, loquentem ad Archieream recens in-  
 auguratum atq; consecratū, Aaronem. *Vinum,*  
 inquit, *non bibetis, tu & filij tui, quando in-*  
*trabitis in tabernaculum testimonij, ne forte mo-*  
*riamini.* Adde Electionis vas, & scripturarum  
 sanctarum armarium S. Apostolum  
 Paulum, qui & ipse in ea quam ad Timo-  
 theum dedit *Epistola,* vult *sobrium esse Episcopum,*  

*1. Timo. 3.*
*ac minimè temulentum.* Et in Gratiani  
 decretis illud memoratissimum. *Vinolentum*  
*sacerdotem & Apostolus damnat, & vetus lex*  
*prohibet.* En ubiq; non humanis modò, im-  
 mò & diuinis etiã iudiciis, notatam ac dam-  
 natam, in omni hominum genere, temu-  
 lentiam, vt boni omnis inimicam & expul-  
 tricem.

*Contumeliosa quon-  
dam Ebricitas.*
 Exinde apud veteres olim infames ha-  
 biti, ac miris exagitati conuitiis disteriisq;  
 quos vino pl<sup>9</sup> satis nouerant addictos. No-  
 uellus Mediolanensis, ob tres vno impetu  
 congios epotos, perpetua ignominie nota,  
*Tricongius* est cognominatus. Claudius Ti-  
 berius Nero, ob incredibilem vini auidita-  
 tem, à quibusdam *Caldus,* ab aliis *Cadus Bibe-*  
*rius Mero,* contumeliosè scribitur nuncu-  
 patus. De Bonoso Imperatore, qui tantum  
 bibit, quantum alius hominum nemo, Au-  
 relia-

## PARAENETICA.

relianus per iocum dictitare solebat: Non ut uiuat natus est, sed ut bibat; qui quantum bibendo turpiter ingesserat, tantum mediendo, turpius egerebat; qui demùm superatus à Probo, cum vitam laqueo finiens, pensilem se fecisset, scomma innotuit, *Non hominem pendere sed Amphoram.*

Cesso plura prolixiori serie per censere. hæc breui elencho tibi dicta ô amice, ne iustam literarum breuitatem excessisse, ac longiores, quàm par sit, parabolas attexuisse, à quoquam taxari possim. Ex his tu coniecta, tu collige, annon omnes, qui patriæ communi volunt consultû, qui pristino eam cultui ac nitore cupiunt restitutam, qui veterem illam priscorum Teutonum animi Fortitudinem, ac toti orbi conspicuum formidabileq; robur militare, ab interis optant resuscitatum, qui omnem ceteræ virtutis dignitatem ab exilio desiderant reuocatam, communi animorum conspiratione viriumq; vnita contentione, cum tetrica bellua, atq; omnium malorum Lerna Ebrietate, congregi teneantur. hanc solum tolle sentinam, ac lacunam omnium flagitiorum, & pleraq; sordes, quarum infamissimâ aspergine, færet Germania nostra, protinus abstergeris. ††† 2 En

*Quid bonis  
omnibus  
contra E-  
brietatem  
moliri in-  
cumbat.*

EPISTOLA

En tibi meam, ad quam nauigo Cynosuram: meus hic est scopus, & quasi polus, in quem hosce de temulentia conscriptos libros collimaui: hoc vnū spectro, solū hoc appeto, aliud præter Dei gloriam, & plurimorum Vtilitatem ac salutem nihil: nec aliter abs quouis, hunc meū sudorem volo pensulari. cessa ergo, cessa me ab hac sententia dimouere, ni velis cōtra torrentē niti.

At parum, inquis, proficies; hastam protinus abiice; vix paucos, qui te sint ambab. excepturi, reperies alicubi; pauciores offendes, qui quæ dicis, audituri; paucissimos nāciscere, tuis qui monitis obedituri. Hęc cine ex tua sententia? Esto: vera sint omnia, quæ timidiusculè obiectitas, Et illud adde, si voles, q̄ tritū ait Prouerbiū; *Ligna torta haud vnquam recta*, qui semel huic vitio inueterauere, difficulter ad frugē bonam reducuntur; arboris distortæ vitium, furca licet supposita, agrè propulsetur; Et q̄ Plato: φύσιν πονηρὰ μὲταβαλεῖν οὐ γάρ τισι: *Ingenia praua vertere haud procliue* sic, nihil horū me morat, dumodo prodeat vel vn°, quē hoc meo labore, ab illa Ebrietatis insana cōsuetudine, ad sobrietatis castra confugisse, intelligam. añe negas, illud forsan, & mihi euenire posse, q̄ in Noctibus Atticis Aulus Gellius?

PARAENETICA.

πολλὰκι καὶ κήτωρ ὅτι ἀνὴρ μάλα καίριος εἶπεν.  
*Sapè etiam est holitor valde oportuna locutus.*

Quod si hunc vel ab vno fructum tulerim, meum certè non sero laborem, nec Isthmum fodio.

Patiar ergo quiduis de me dici, si in clanculariis obrectatoribus Acanthia Cycada; si in asinus inter apes; celum territare, cum Coryco inaniter cōgredi, atq; luctari dicar, oppugnando Ebrietatem. sunt a spidum venenati morsus; verùm sine detrimento, sine vulnere; nam ad huiusmodi bruta fulmina, iam dudum occalluit animus meus. Lineam quam semel fixi, haud mouebo; presso pede cœptū decurram iter; tonchos ipsorum, infracta mentis constantia despiciam, & exhibilabo; id assequar dummodo, vt Germanæ saltem Iuuentuti, quæ necdum ita Ebrietatis gurgite est absorpta, hic meus labor proficit. Nec abs me desperatum, quin obuiis vlnis, quidam saltem sobrietatis amatores, me sint excepturi.

Cauillentur itaq; ad nauseam, & subsannent me, polituli, cupressum simulantes Momi, si aliquid occurrat, quod ipsis genium non adeo candidum sapiat; varia variorum authorum dicta, quæ meo inserta

††† 3 libro,

## EPISTOLA

libro, sine calce arenam iactitent, respuant,  
 criminentur; edentuli vescentis dentibus  
 inuideant; id susq; deq; feram; obsurduit  
 auris iam nunc mea, talibus calumniis. be-  
 nignus lector, qui, quo animo hunc labo-  
 rem insumpserim, dispexerit, facile cum  
 Flacco

*Dabit veniam maculis, quas aut incuria fudit,  
 Aut humana parùm cauit natura.*

Verùm hic Anchoram tollo, & epistolæ  
 fluxum sisto. tu amice, ne quid in te acer-  
 bius dictum putes, quàm ego velim, atq; a-  
 nimi mei moderatio ferat, non te carpo,  
 non reprehendo; mei tantum tibi laboris  
 rationem expono. Vale, ac me uti semper  
 hæcenus, ita & deinceps ama, qui tu<sup>9</sup> μέγισ-  
 τὸ βωμὸς φίλων εἰμι. Bambergæ ex Musæo  
 meo 3. Cal. Septemb. Anni supra  
 millesimum sexcentesimo

secundi, &c.



PRÆ-